

Wie vertrouw je over de nieuwe coronavaccins?

Katholiek Nieuwsblad, 22 januari 2021

door dr. Anton ten Klooster, moraaltheoloog aan Tilburg University en priester van het aartsbisdom Utrecht

Binnen en buiten de Kerk heerst wantrouwen ten opzichte van de nieuwe coronavaccins. Kritische vragen stellen is terecht, maar er zijn goede (katholieke) redenen om je toch te laten vaccineren.

Het toedienen van de eerste vaccins markeert het begin van een nieuwe fase van de corona-pandemie. Velen hopen en verwachten dat het het begin van het einde van de beperkende maatregelen is. Daarvoor is een bepaalde vaccinatiegraad nodig; een dusdanig groot deel van de bevolking is gevaccineerd dat het virus zich moeilijker of zelfs helemaal niet kan verspreiden. Voor die vaccinatiegraad moeten mensen vertrouwen hebben in de werking van het vaccin en bereid zijn het te ontvangen. Deze zaken staan echter onder druk door zowel onduidelijkheid als desinformatie.

Voorop staat dat de vraag van wel of niet vaccineren iedereen persoonlijk raakt. Het is een handeling die ingrijpt in het eigen lichaam, om dit tegen ziekte te beschermen. Wie voor vaccinatie kiest, zal dus terecht willen weten of het veilig is. De werkzaamheid en veiligheid van de vaccins die nu in West-Europa toegediend worden, zijn onderzocht volgens de geldende wetenschappelijke standaarden. Toch blijven er vergezochte theorieën rondgaan over mogelijke genetische manipulatie door een vaccin en onbewezen bijwerkingen.

Wantrouwen

De bron van dit probleem is een wantrouwen naar officiële instanties, dat gevoed wordt door de onzekere omstandigheden en de snelheid waarmee het vaccin ontwikkeld is. Maar juist die snelheid is ook een hoopvol teken van wat de mensheid kan bereiken als ze zich voluit en gezamenlijk inzet voor het oplossen van problemen. Uiteindelijk rest dan de vraag: wie vertrouw je? Zelf kies ik ervoor mijn vertrouwen te stellen in ethici met medische kennis, zoals bijvoorbeeld verenigd in de Katholieke Stichting Medische Ethiek (medische-ethiek.nl). Zij betogen met kennis van zaken dat vaccinatie verantwoord, veilig en aanbevelenswaardig is. Terecht stellen we kritische vragen over zoiets belangrijks als het ontwikkelen en toedienen van een vaccin. Maar we mogen ook kritisch zijn bij de weging van de betrouwbaarheid van beschikbare informatie.

Terecht krijgt het gebruik van cellijnen van geaborteerde menselijke foetussen in de ontwikkeling van vaccins veel aandacht. Het leergezag wijst dit gebruik af. Tegelijk heeft het consequent betoogd dat het gebruik van deze vaccins in ernstige omstandigheden te rechtvaardigen is. De Congregatie voor de Geloofsleer bevestigde kort voor Kerstmis dat we ons in zulke omstandigheden bevinden. Toch blijft een aantal katholieken, met name in de VS, betogen dat het ontvangen van zo'n vaccin moreel onaanvaardbaar is. Zij verwerpen daarmee impliciet (en soms ook expliciet) de stelling-name van het leergezag. Ook hier komt de kwestie van vertrouwen terug: paus Franciscus en bisschoppen wereldwijd – een enkele uitzondering daargelaten – houden eensgezind voor dat vaccinatie aanvaardbaar en aanbevelenswaardig is. Zo helpen zij ons bij het vormen van ons geweten. De Kerk heeft door de eeuwen heen de eensgezindheid over een leer ook gezien als een teken van de leiding van de Heilige Geest, ook hierop mogen we vertrouwen.

Het katholieke leergezag houdt eensgezind voor dat vaccinatie aanvaardbaar en aanbevelenswaardig is

Vaccinatie afwijzen lijkt een manier om jezelf te vrijwaren van vermeende risico's, moreel of medisch. Dit gaat echter voorbij aan het sociale aspect een vaccinatieprogramma beoogt niet alleen de bescherming van het individu, maar daardoor ook het beschermen van de samenleving als geheel, in het bijzonder diegenen die het

kwetsbaarst zijn voor het coronavirus. Een afgewogen gewetensbeslissing dient ook dit mee te wegen.

Het spreekt voor zich dat daarbij de belangen van de ene groep niet opgeofferd mogen worden voor die van een andere. Dat is ook niet aan de orde: vaccinatie beschermt het individu en de gemeenschap. Wie denkt zelf weinig te vrezen te hebben van een eventuele corona-infectie, doet er goed aan om uit solidariteit voor vaccinatie te kiezen. Juist vanwege de grote belangen moet de overheid zorgvuldig communiceren over de werking van vaccins, mogelijke bijwerkingen, en ingaan op de zorgen van burgers. Waar zij dit nalaat, moet zij kritisch bevraagd worden, in het bijzonder door experts. Tegelijk mogen we als gelovige mensen en betrokken burgers laten zien dat we geen individualisten zijn, maar deel willen uitmaken van een solidaire en gezonde samenleving.

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.